

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Varamäki, E., Tall, J., & Joensuu-Salo, S. (20.3.2023). Maa- ja metsätilojen halutaan pysyvän suvun omistuksessa. *Maaseudun Tulevaisuus*, 6.

YLIÖ

Maa- ja metsätilojen halutaan pysyvän suvussa

Maa- ja metsätiloilla halutaan muihin yrityksiin verrattuna selkeästi enemmän, että tilat pysyvät perheen omistuksessa ja että lapset jatkavat yrityksiä. Tämä käy ilmi Seinäjoen ammattikorkeakoulun tekemästä tutkimuksesta, johon vastasi 1 083 maa- ja metsätilojen omistajaa eri maakunnista.

Yli 55-vuotiaista maa- ja metsätilyrittäjistä 52 prosenttia edustaa niin sanottua vapauskulttuurista eli he antavat oman arvionsa mukaan lastensa vapaasti päättää, haluavatko jatkaa yritystoimintaa vai ei.

31 prosenttia vastaajista haluaisi jatkavan yritystä ja vain 5 prosenttia ei haluaisi lastensa jatkavan yritystoimintaa.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu toteutti muille yrittäjille vastaavan selvityksen vuonna 2021. Tuolloisen kyselyn perusteella yrittäjistä 34 prosenttia edusti vierotuskulttuurista eli he

eivät halua lasten jatkavan yritystä. Vain 11 prosenttia halusi lasten ehdottomasti jatkavan yritystoimintaa.

On luonnollista, että maa- ja metsätiloilla on velvoitekulttuurista enemmän, koska yritys on yleensä samalla yhtä kuin perheen ja suvun koti. Fyysinen tunneside siihen on vielä vahvempi kuin tavallisessa yrityksessä ja henkinenkin tunneside on yleensä monisukupolvinen.

Maa- ja metsätiloja yhdistää ylisukupolvisuus, sillä kaksi vastaajaa kolmesta on ryhtynyt sukupolvenvaihdoksen kautta yrittäjäksi.

Myös tulevat jatkuvausnäköymät näyttävät suhteellisen hyviltä, sillä peräti 61 prosenttia vastaajista arvioi, että yritys-toiminta jatkaa sukupolvenvaihdoksen myötä perheessä. 16 prosenttia arvioi myyvänsä yrityksen ja siihen kuuluvat pelot, metsät ja liiketoiminnan ulkopuoliselle siinä vaiheessa,

Perintö- ja lahjaverojen maksuun käytetyt varat ovat pois yrityksen kehittämisestä.

kun itse luopuu päivävuosta.

10 prosentilla vastaajista on samassa yrityksessä jo tällä hetkellä nuorempia omistajia, jotka jatkavat toimintaa siinä vaiheessa, kun nykyinen yrittäjä itse jää sivuun.

Vain yhdeksän prosenttia vastaajista arvioi yrityksen toiminnan loppuvan kokonaan.

Huomionarvoista ja huolehdittavaa on, että päätöisistä eläntiloista on lopettamassa 24

prosenttia ja kasvinviljelytiloista 17 prosenttia. Sinällään tämä ei eroa muista yrityksistä, joista 25 prosenttia alkaa lopettaa. Muista yrityksistä vain 20 prosenttia on jatkumassa sukupolvenvaihdoksen kautta.

Perintö- ja lahjaverotusta ja muutakin verotusta pidetään suurimpina ongelmina maa- ja metsätilojen tulevissa omistajajärjestyksissä. Kolmanneksi suurimpana haasteena vastaajat pitivät arvonmäärityksen vaikeutta.

Suomessa olisikin aika luopua perintö- ja lahjaverotuksesta, vaikka jo nykyisellään huojennukset ovat hyviä.

Verojen maksuun käytetyt varat ovat kuitenkin pois yrityksen kehittämisestä, ja veroseurasamusten välttely viivyyttää omistajanvaihdosten toteuttamista.

Jatkajakoulut tulisi myös saada osaksi maa- ja metsätalouden toisen asteen

ja korkeakoulujen tarjontaa. Ikiäntyneet maa- ja metsätilayrittäjät, kuten muutkaan yrittäjät, eivät itse tunnista yrityksestä luopumisen henkistä vaikeutta haasteeksi tai että sen käsittelyyn tarvittaisiin jotain apua. Yleensä nuorempi sukupolvi tunnistaa tämän kuitenkin yhdeksi keskeisimmäksi haasteeksi.

Tässä rellun tuhannen vastaajan aineistossa lähes 70 prosenttia tiloista oli sivutoimisia. 52 prosenttia vastaajista oli metsätiloja, 26 prosenttia kasvinviljelytiloja ja 12 prosenttia eläntiloja.

Erityisesti sivutoimisille metsätilyrittäjille on tyypillistä korkea koulutustaso.

Aineisto osoittaa, että keskimäärin päätöisistä yrittäjät kehittävät ja sivutoimiset yrittäjät säilyttävät liiketoimintaa maaseudulla. Positiivista tässä on se, että maaseutu pysyy asuttuna ja elinvoimaisena ja sivutoimiset esimerkiksi

tarjoavat päätöisille peltojaan vuokralle ja esimerkiksi huoltovarmuutta saadaan niihin ylläpidettyä.

Vaarana on kuitenkin tilojen pitkäjärjenteiden kehittämisen katoaminen.

Tutkimus on osa Maaseuturahaston rahoittamaa Maaseutuyritysten omistajanvaihdoskyselyä kehittäminen – Matalan kynnyksen omistajanvaihdospalvelut myyjille ja ostajille -hanketta.

Tutkimuksen toteuttamisesta on vastannut Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Tutkimusaineisto kerättiin MTK:n jäsenilleen välittämään lokä-märskuussa 2022.

Elina Varamäki

vararehtori, KTT, dosentti

Juha Talli

TKO esiantuntija, KTT

Sanna Joensuu-Salo

tutkijayliopettaja, KTT, FT, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu